

LIBRARIA **DELFIN**

Prof. MARIANA BADEA

**LIMBA ȘI
LITERATURA
ROMÂNĂ**

**pentru clasele
• VII-VIII •**

Lucrare realizată în conformitate
cu *PROGRAMA ȘCOLARĂ DE LIMBA
ȘI LITERATURA ROMÂNĂ*

OPERE LITERARE - COMPUNERI ARGUMENTATIVE -

■ CLASA A VII-A

GENUL LIRIC

- **„Deșteaptă-te, române!” de Andrei Mureșanu - imn**
Apartenența operei la genul liric, specia imn pag. 17
- **„Imn lui Ștefan cel Mare” de Vasile Alecsandri - imn**
Apartenența operei la genul liric, specia imn pag. 23
- **„Versul țării” de Ion Pillat - odă**
Apartenența operei la genul liric, specia odă pag. 27
- **„Grai valah” de Vasile Voiculescu - odă**
Apartenența operei la genul liric, specia odă pag. 29
- **„Patria română” de George Coșbuc - odă**
Apartenența operei la genul liric, specia odă pag. 33
- **„Cuvânt” de Tudor Arghezi - artă poetică**
Apartenența operei la genul liric, specia artă poetică pag. 37
- **„Lumină lină” de Tudor Arghezi - artă poetică**
Apartenența operei la genul liric, specia artă poetică pag. 41
- **„Psalm” de Tudor Arghezi - psalm**
Apartenența operei la genul liric, specia psalm cult pag. 44

GENUL EPIC

- **„Monastirea Argeșului” - baladă populară**
Povestire pe momentele subiectului, motivele populare pag. 48
Apartenența operei la genul epic, specia baladă populară pag. 59
Caracterizarea personajului principal - Manole pag. 64
Caracterizarea personajului secundar - Ana pag. 66
Caracterizarea personajului secundar - Negru-Vodă pag. 68
Rezumatul baladei populare pag. 70
- **„Pașa Hassan” de George Coșbuc - baladă cultă**
Povestire pe momentele subiectului pag. 72
Apartenența operei la genul epic, specia baladă cultă pag. 80
Caracterizarea personajului principal - Mihai Viteazul pag. 84
Caracterizarea personajului secundar - Pașa Hassan pag. 87
Rezumatul baladei culte pag. 89
- **„Dan, căpitan de plai” de Vasile Alecsandri - poem eroic**
Povestire pe momentele subiectului pag. 90
Apartenența operei la genul epic, specia poem eroic pag. 105
Caracterizarea personajului principal - Dan pag. 108
Caracterizarea personajului secundar - Ursan pag. 111
Caracterizarea personajului secundar - Ghirai pag. 112

● „ <i>Serisoarea III</i> ” de <i>Mihai Eminescu</i> – poem eroic	
Apartenența operei la genul epic, specia poem eroic	pag.113
● „ <i>Călin (file din poveste)</i> ” de <i>Mihai Eminescu</i> – poem	
Povestirea fragmentului	pag.121
Apartenența operei la genul epic, specia poem	pag.128
● „ <i>Iapa lui Vodă</i> ” de <i>Mihail Sadoveanu</i> – povestire în ramă	
Apartenența operei la genul epic, specia povestire în ramă	pag.132
Caracterizarea personajului principal – Comisul Ioniță	pag.136
Rezumatul povestirii în ramă	pag.137
● „ <i>Florin scrie un roman</i> ” de <i>Mircea Cărtărescu</i> – povestire în ramă	
Apartenența operei la genul epic, specia povestire în ramă	pag.139
Rezumatul povestirii în ramă	pag.146
● „ <i>Două loturi</i> ” de <i>Ion Luca Caragiale</i> – nuvelă	
Povestire pe momentele subiectului	pag.147
Apartenența operei la genul epic, specia nuvelă	pag.154
Caracterizarea personajului principal - Lefter Popescu	pag.157
Caracterizarea personajului secundar - Căpitanul Pandele	pag.160
Caracterizarea personajelor secundare – Chivuțele	pag.161
Caracterizarea personajului episodic Doamna Popescu	pag.163
Rezumatul nuvelei	pag.165
● „ <i>Alexandru Lăpușneanul</i> ” de <i>Costache Negruzzi</i> – nuvelă	
Povestire pe momentele subiectului	pag.166
Relația dintre istorie și ficțiune în nuvelă	pag.172
Apartenența operei la genul epic, specia nuvelă	pag.174
Caracterizarea personajului principal – Alexandru Lăpușneanul	pag.177
Caracterizarea personajului secundar – Doamna Ruxanda	pag.181
Caracterizarea personajului secundar – Moțoc	pag.183
Caracterizarea personajului episodic colectiv – Norodul	pag.184
Rezumatul nuvelei	pag.186
● „ <i>Popa Tanda</i> ” de <i>Ioan Slavici</i> – nuvelă	
Povestire pe momentele subiectului	pag.187
Apartenența operei la genul epic, specia nuvelă	pag.192
Caracterizarea personajului principal – Popa Tanda	pag.195

■ CLASA A VIII-A

GENUL LIRIC

● „ <i>Izvorul nopții</i> ” de <i>Lucian Blaga</i> - idilă	
Apartenența operei la genul liric, specia idilă	pag.198
● „ <i>Dorința</i> ” de <i>Mihai Eminescu</i> – idilă-pastel	
Apartenența operei la genul liric, specia idilă-pastel	pag.201
● „ <i>Crăiasa din povești</i> ” de <i>Mihai Eminescu</i> – idilă-pastel	
Apartenența operei la genul liric, specia idilă-pastel	pag.205

● „Lacul” de Mihai Eminescu –idilă-pastel Aparținerea operei la genul liric, specia idilă-pastel	pag.209
● „Emoție de toamnă” de Nichita Stănescu –idilă-pastel Aparținerea operei la genul liric, specia idilă-pastel	pag.214
● „Amurg de toamnă” de Lucian Blaga - pastel Aparținerea operei la genul liric, specia pastel	pag.217
● „Fântâna” de Alexandru Macedonski - meditație Aparținerea operei la genul liric, specia meditație	pag.220
● „Iertare” de Alexandru Macedonski - psalm Aparținerea operei la genul liric, specia psalm	pag.223
● „Doina” de Octavian Goga – doină cultă Aparținerea operei la genul liric, specia doină cultă	pag.225
● „Frunză verde magheran” – doină populară Aparținerea operei la genul liric, specia doină populară	pag.229

GENUL EPIC

● „Miorița” – baladă populară Povestire pe momentele subiectului, motivele populare Aparținerea operei la genul epic, specia baladă populară	pag.233 pag.241
Caracterizarea personajului principal – Ciobănașul	pag.245
Caracterizarea personajului secundar – Măicuța bătrână	pag.247
Caracterizarea personajului secundar – Miorița	pag.248
Rezumatul baladei populare	pag.250
● „Dincolo de nisipuri” de Fănuș Neagu – nuvelă Povestire pe momentele subiectului Aparținerea operei la genul epic, specia nuvelă	pag.251 pag.255
Caracterizarea personajului principal – Șușteru	pag.258
Rezumatul nuvelei	pag.260
● „Hanu-Ancuței” de Mihail Sadoveanu – volum de povestiri	pag.261
● „Balaurul” de Mihail Sadoveanu – povestire în ramă Aparținerea operei la genul epic, specia povestire în ramă	pag.263
Rezumatul povestirii	pag.267
● „Fântâna dintre plopi” de Mihail Sadoveanu – povestire în ramă Aparținerea operei la genul epic, specia povestire în ramă	pag.268
Rezumatul povestirii	pag.273
● „Cealaltă Ancuță” de Mihail Sadoveanu – povestire în ramă Aparținerea operei la genul epic, specia povestire în ramă	pag.274
Rezumatul povestirii	pag.279
● „Baltagul” de Mihail Sadoveanu – roman Povestirea subiectului pe capitole Aparținerea operei la genul epic, specia roman	pag.280 pag.297
Caracterizarea personajului principal – Vitoria Lipan	pag.302

<i>Caracterizarea personajului secundar – Gheorghică</i>	<i>pag.306</i>
<i>Caracterizarea personajului secundar – Nechifor Lipan</i>	<i>pag.308</i>
<i>Rezumatul romanului</i>	<i>pag.310</i>
● „Amintiri din copilărie” de Ion Creangă – bildungsroman	
<i>Povestirea subiectului</i>	<i>pag.311</i>
<i>Caracterizarea personajelor</i>	<i>pag.320</i>
<i>Arta narațiunii</i>	<i>pag.322</i>

GENUL DRAMATIC

● „O scrisoare pierdută” de Ion Luca Caragiale – comedie	
<i>Povestire pe acte și scene, cu precizarea momentelor subiectului</i>	<i>pag.324</i>
<i>Sursele comicalului</i>	<i>pag.339</i>
<i>Apartenența operei la genul dramatic, specia comedie</i>	<i>pag.343</i>
<i>Caracterizarea personajului Zaharia Trahanache</i>	<i>pag.348</i>
<i>Caracterizarea personajului Zoe Trahanache</i>	<i>pag.351</i>
<i>Caracterizarea personajului Ghiță Pristanda</i>	<i>pag.353</i>
<i>Caracterizarea personajului Agamemnon Dandanache</i>	<i>pag.356</i>
<i>Caracterizarea altor personaje de comedie</i>	<i>pag.358</i>

DICȚIONAR DE SCRITORI

- BIOBIBLIOGRAFII ALE SCRITORILOR -

◆ VASILE ALECSANDRI	<i>pag.364</i>
◆ TUDOR ARGHEZI	<i>pag.366</i>
◆ LUCIAN BLAGA	<i>pag.367</i>
◆ ION LUCA CARAGIALE	<i>pag.369</i>
◆ MIRCEA CĂRTĂRESCU	<i>pag.371</i>
◆ GEORGE COȘBUC	<i>pag.372</i>
◆ MIHAI EMINESCU	<i>pag.375</i>
◆ OCTAVIAN GOGA	<i>pag.378</i>
◆ ALEXANDRU MACEDONSKI	<i>pag.379</i>
◆ ANDREI MUREȘANU	<i>pag.380</i>
◆ FĂNUȘ NEAGU	<i>pag.381</i>
◆ COSTACHE NEGRUZZI	<i>pag.383</i>
◆ ION PILLAT	<i>pag.384</i>
◆ MIHAIL SADOVEANU	<i>pag.385</i>
◆ IOAN SLAVICI	<i>pag.387</i>
◆ NICHITA STĂNESCU	<i>pag.390</i>
◆ VASILE VOICULESCU	<i>pag.392</i>

LIMBĂ ȘI COMUNICARE

● <i>Situația de comunicare</i>	<i>pag.394</i>
● <i>Tipuri de texte</i>	<i>pag.395</i>

„VERSUL ȚĂRII”

Ion Pillat

- operă literară lirică -

- Apartenența operei la **genul liric**, specia literară **odă** -

Oda este o specie a genului liric, prin care autorul exprimă direct sentimentele de admirație și venerație pentru țară, popor, pentru o personalitate glorioasă, o idee măreață sau un eveniment de interes național. Tonul este elogiativ, autorul scoțând în evidență meritele deosebite ale celui lăudat, omagiat.

Ion Pillat (1891-1945), poet interbelic, se particularizează prin lirica puternic ancorată în pământul strămoșesc, exprimând o dragoste profundă pentru neam și țară, pentru limba română, sentiment din care s-a născut o poezie elogiativă.

Poezia „*Versul țării*” de **Ion Pillat** este o odă închinată limbii române, poetul exprimându-și admirația pentru **frumusețea, forța de expresie și rezistența** acesteia de-a lungul veacurilor, în pofida tuturor vicisitudinilor (*împrejurări nefavorabile-n.n.*) istoriei naționale.

Titlul poeziei este o *metaforă* expresivă, alcătuită din substantivul „vers”, care sugerează ideea că limba are muzicalitate și sensibilitate, este armonioasă și poetică, însoțit de determinantul în genitiv - „țării”, ce exprimă faptul că acest grai străbun îi aparține pe deplin și dintotdeauna neamului românesc.

(Structură, semnificații, limbaj artistic)

Poezia „*Versul țării*” de **Ion Pillat** este alcătuită din **două strofe** de câte patru versuri (*catrene*) fiecare și exprimă succint, dar cu profunzime ideatică, **însușirile alese** ale limbii române.

În **prima strofă**, **incipitul** (*formula artistică de la începutul operei-n.n.*) este reprezentat de o **afirmație fermă** privind existența de veacuri a limbii române - „este”-, prin **prezentul verbului** „a fi”, care implică imediat **apartenența la țară**, exprimată prin **adjectivul**

- Apartenența operei la **genul epic**,
specia literară **poem eroic** -

Poemul este *specia genului epic* în versuri sau în proză, de mari proporții, cu o *construcție a subiectului* mai dezvoltată decât a baladei, cu *mai multe episoade* și cu o *intrigă mai complicată*. Principalul mod de expunere este *narațiunea*, în care se relatează *fapte mărețe* săvârșite de *personaje însuflețite de sentimente nobile*, reprezentative pentru mediul social și epoca istorică în care se derulează acțiunea.

Vasile Alecsandri (1818-1890), scriitor și om politic, participant la Revoluția din 1848, promotor al luptei pentru Unirea Principatelor Române (1859), a rămas în conștiința românilor ca un deschizător de drumuri, un înnoitor de modalități literare, de la piese de teatru, nuvele, pasteluri, până la poeme și legende istorice. Publicat de Alecsandri în 1874, **poemul „Dan, căpitan de plai”** evocă figuri legendare, neatestare istoric, la frontiera dintre mit și realitate. Acest **poem** este o **operă literară epică**, deoarece autorul își exprimă gândurile și sentimentele *în mod indirect*, prin intermediul *acțiunii* și al *personajelor*, iar întâmplările sunt relatate de *narator* în mod *cronologic*, respectându-se și organizarea textului-pe *momentele subiectului*.

Titlul exprimă calitatea de oștean viteaz ce străjuiește hotarele țării, fiind menționat numele eroului prin substantivul propriu „Dan” și apozitia „căpitan de plai”.

Poem amplu, „Dan, căpitan de plai” este alcătuit dintr-un *motto* reprezentând un fragment de cântec popular și *șapte tablouri* numerotate de poet.

În *expozițiune*, **incipitul** (*formula artistică de la începutul operei-n.n.*) prezintă succint **personajul principal**, bătrânul Dan, care „trăiește ca șoimul singuratic” într-un decor feeric, sugerând străvechea armonie a românului cu natura ocrotitoare: „În peșteră de stâncă, pe-un munte păduratic”. **Erou al altor timpuri** - „Vechi pustnic, rămas singur din timpul său afară” – oșteanul lui Ștefan cel Mare rămâne credincios misiunii de a apăra hotarele Moldovei și

afectivității, perspectiva subiectivă, nota reflexivă a ideilor, imagini artistice, iar în acțiune sunt implicate personaje, nu persoane. Conținutul textului ficțional se adresează sensibilității cititorului, nu rațiunii.

Tipuri de texte ficționale: schița, povestirea, nuvela, romanul, balada, basmul, fabula, idila, meditația, pastelul, oda, imnul, poemul etc.

■ **TEXTUL NONFICTIONAL (TEXTUL NONLITERAR)** vizează *domeniul științific, juridico-administrativ, publicistic*, iar emițătorul abordează obiectiv realitatea într-un limbaj comun, convențional și transmite informații specifice fiecărui domeniu. Ca trăsături, se disting: *cuvintele cu sens propriu, enunțuri logice, concepte definitorii, prezintă persoane, nu personaje și se adresează rațiunii, iar nu sensibilității afective.* Limbajul este specializat pe domnii de activitate, în funcție de conținutul informațiilor.

Tipuri de texte nonficționale: regulamentele, legile, anunțurile publicitare, articolele, interviurile, memoriile, lucrările științifice etc.

Literatura - artă a cuvântului

Literatura cultă și literatura populară

LITERATURA este arta prin care autorul (cunoscut sau anonim) exprimă idei, concepții, sentimente, fapte din realitatea înconjurătoare, transfigurată artistic cu ajutorul limbii literare și concretizată în opere literare diversificate prin forma și conținutul estetic. *Literatura este arta cuvântului.*

În funcție de autorul creației literare, literatura are două componente valoroase din punct de vedere estetic și tematic: **literatura cultă și literatura populară.**

■ Prin **literatură cultă** se înțelege totalitatea operelor literare ai căror *autori* sunt *cunoscuți*, iar textele sunt aduse la cunoștința cititorilor în *formă scrisă*, de aceea se mai numește **literatură scrisă**. Operele literare culte s-au transmis publicului larg fie în manuscris (în perioada veche), fie tipărite.

■ **Literatura populară (folclorul literar)** este o parte semnificativă a folclorului românesc și însumează producțiile spirituale ale unui popor create de *autori anonimi*, persoane talentate care au compus operele, dar al căror nume nu se cunoaște. Creațiile literare populare au fost transmise din generație în generație pe cale orală.

Literatura cultă apare mai târziu decât **literatura populară**, de aceea multe opere culte au ca izvor de inspirație creația populară atât tematic, cât și estetic.